

Ouderenproject

Website Doortrappen
<http://doortrappen.nl>

Doortrappen krijgt vervolg

Karin Broer

Doortrappen, het ministeriële project om de veiligheid van oudere fietsers te bevorderen, krijgt een vervolg. De provincies Utrecht, Overijssel en Gelderland, de vervoerregio Amsterdam en gemeenten Amersfoort, Enschede en Goes gaan aan de slag met Doortrappen. Ook Veilig Verkeer Nederland, Fietsersbond en VeiligheidNL willen bijdragen aan het programma. Zo meldde het ministerie van IenW eind april.

Zes vragen aan minister Cora van Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Water over **Doortrappen** (en meer)

Wat hebben de pilots van Doortrappen opgeleverd?

‘De pilots hebben laten zien dat het heel belangrijk is om in kaart te brengen waar senioren komen. Op welke plekken en momenten kunnen we met senioren in gesprek komen over veilig fietsen. Logische plekken zijn fietsclubjes, via buurt-sportcoaches en de klaverjasclub. De pilots zijn een succes. Ouderen doen mee aan fietslessen en hebben baat bij de tips die ze krijgen.’

Wat vindt u het mooie van dit project?

‘Het mooie van Doortrappen is dat het vooral gericht is op blijven fietsen en dat je dat relatief makkelijk kunt blijven doen aan de hand van eenvoudige tips. Belangrijk dat je zelf erop uit kunt. Zelfstandig op bezoek, boodschappen doen of gewoon lekker naar buiten. Leuk, gezond en veilig.’

Het Rijk lijkt zich terug te trekken als het gaat om lokale verkeersveiligheid. Is dit initiatief het begin van een omslag?

‘Het Rijk trekt zich zeker niet terug. Vanuit het ministerie blijf ik andere overheden ondersteunen de verkeersveiligheid te verbeteren. Gemeenten en provincies hebben hun eigen rol. Dit project laat zien dat juist lokale overheden heel goed weten wat er lokaal speelt. Zij kunnen maatwerk leveren en kennen meerdere wegen om de weggebruikers en in dit geval senioren te bereiken. Dat leidt tot mooie oplossingen.’

In het nieuwe strategisch verkeersveiligheidsplan wordt het doelgroepenbeleid losgelaten. De risicogestuurd aanpak zal centraal staan. Hoe past Doortrappen daar in?

‘De risicogestuurd aanpak is nieuw. We kijken daarbij naar de risico’s die een weggebruiker onderweg tegenkomt en

Minister Cora van Nieuwenhuizen: ‘Het Rijk trekt zich niet terug als het gaat om lokale verkeersveiligheid’

hoe we daar goede oplossingen voor kunnen vinden. Die weggebruiker kan ook een senior zijn. Ik blijf me zeker inzetten voor de veiligheid van het toenemende aantal fitte senioren.’

Zijn er meer maatregelen specifiek in het voordeel van de oudere fietser te verwachten? Bijvoorbeeld om de snelheidsverschillen op fietspaden te beperken?

‘Ik heb verschillende handvatten voor wegbeheerders laten ontwikkelen door CROW-Fietsberaad voor het veilig inrichten van fietspaden. Denk aan vergevingsgezinde stoepranden en het verwijderen van paaltjes. En ik verwacht eind van dit jaar meer handvatten voor de drukte op het fietspad. Het CROW-Fietsberaad werkt hier op dit moment hard aan.’

De elektrische fiets wordt vaak - terecht of onterecht - aangewezen als reden dat ongevallen onder ouderen toenemen. Zijn hier nog initiatieven te verwachten?

‘We onderzoeken continu de oorzaken van de toename van het aantal fietsongelukken. We zien dat veel meer ouderen langer blijven fietsen en daarbij langere afstanden fietsen. Een e-bike helpt hen langer mobiel te blijven. Dat is fijn. Maar we zien ook dat senioren kwetsbaar zijn. Als ze betrokken zijn bij een ongeval dan zijn de gevolgen vaak groter. Daarom is Doortrappen zo’n mooi initiatief. Hiermee krijgen ouderen praktische tips, waarmee zij langer veilig kunnen blijven fietsen. Ook zie ik dat de fietsbranche steeds meer slimme innovaties voor ouderen op de markt brengt en ouderen hier actie-ver over voorlicht.’

De pilots die vorig jaar plaatsvonden in vier gemeenten hebben het vertrouwen gegeven dat de aanpak werkt. Doortrappen probeert ouderen te bereiken met een boodschap over fietsveiligheid op plekken waar ouderen toch al komen, bijvoorbeeld een recreatieve fietstocht of een klaverjasavond.

De oudere fietsers vormen zoals bekend een risicogroep. Het CBS meldde in april dat er in 2017 voor het eerst meer dode-

lijke slachtoffers vielen op de fiets dan in een auto. Driekwart van de fiets-slachtoffers is ouder dan 65 jaar. Ouderen kunnen zelf het nodige doen om hun eigen veiligheid te bevorderen. Er is alleen één probleem: ouderen voelen zich vaak niet aangesproken als het over fietsveiligheid gaat.

Hoe bereik je dan ouderen met een boodschap over fietsveiligheid? Ideate, een bureau gespecialiseerd in gedrags-

campagnes, eerder betrokken bij de voorloper van Doortrappen, Zolang ik fiets, heeft vorm gegeven aan de pilots. Renske Bouwknegt, markeringspecialist bij Ideate: ‘We hebben eerst een breed onderzoek gedaan naar hoe ouderen over fietsen denken. De conclusie was dat ouderen vaak niet nadenken over fietsveiligheid, maar dat ze soms wel onzeker zijn of bang om niet meer te kunnen fietsen.’

Agenda Alphen aan den Rijn

<p>dinsdagmiddagen 13.15 uur</p> <p>Fietsen met Fiets & Geniet</p> <p>Award Arenakolzen 653 2408 TX Alphen aan den Rijn</p>	<p>27 april 9.00 uur</p> <p>Oranjetocht</p> <p>Award, start bij het Kasteel Burg Colijnschoten 1 2771 GC Breda</p>
<p>woensdagochtenden 19.00 uur</p> <p>Fietsen met de Sportvrouw</p> <p>start bij Tennis Centrum Nieuwe Stad President Kennedylaan 1 2402 NZ Alphen aan den Rijn</p>	<p>2 juni 9.30 tot 14.00 uur</p> <p>Fietsinformatiedag</p> <p>Zaterdagmarkt van Rijn Thuislaan 2 2402 EP Alphen aan den Rijn</p>
<p>vrijdagmiddagen 13.30 uur</p> <p>Fietsen met de Sportvrouw</p> <p>start bij het Juvetilia Lindendreef 4 2811 LV Boesoyen</p>	<p>6, 7, 8, 9 Juni 17.30 tot 21.30 uur</p> <p>Avond Laura</p> <p>Aufderhorstplein "De Lapeere" Haven 103, 2404 HX Alphen aan den Rijn</p>

doortrappen.nl

doortrappen.nl

Huis / Test / Veilig fietsen tips / Geschiedenis / Contact

Blijf een doortrapper

Lees deze tips voor langer veilig fietsplezier

Op- en afstappen

- Zet het fietswiel vast tegen de grond bij het op- en afstappen. Bewaak met je knieën de afstand tussen je voeten en de grond.
- Het is beter om te vallen dan te slippen.
- Het is ook beter om te vallen dan te slippen.
- Het is ook beter om te vallen dan te slippen.
- Het is ook beter om te vallen dan te slippen.

Concentratie en overzicht in het drukke verkeer

- Neem de tijd. Zonder haast is het beter voorstellen.
- Kijk niet naar de achterkant. Het is beter om te kijken naar de voorzijde van de auto's.
- Ga uitgerust en stressvrij het verkeer in.
- Echte tips: ga je wiel vast tegen de grond bij het op- en afstappen.
- Ga niet te dicht bij de auto's.
- Ga niet te dicht bij de auto's.
- Ga niet te dicht bij de auto's.

Ouderen zien fietsveiligheid heel vaak als iets wat niet voor hen bedoeld is. Bouwknecht: 'Ze zijn immers heel ervaren fietsers. Dat verklaart ook waarom sommige activiteiten zoals Fietsinformatiedagen voor senioren zo weinig mensen trekken. Je kunt als gemeente wel een uitnodigingsbrief schrijven maar als mensen vinden dat ze veilig fietsen, dan komt het niet binnen. Uiteindelijk wil iedereen blijven fietsen en vanzelfsprekend wel veilig.'

De kern van Doortrappen werd die positieve boodschap, blijven fietsen, te brengen op plekken waar ouderen toch al samenkomen. Deze aanpak is in 2017 getest in vier pilot-gemeenten: Amersfoort, Ouder-Amstel, Alphen aan de Rijn, Amsterdam.

Sociale kaart

De pilot in Amersfoort startte met het maken van een sociale kaart, een visu-

ele weergave van alle belanghebbenden in een gemeente. Florian de Lig, beleidsmedewerker verkeer van de gemeente: 'Samen met Ideate hebben we gekeken naar wie logische partners zouden zijn, welke informatiekanalen gebruiken senioren, welke van deze informatiekanalen gebruikt de gemeente?'

Eén van die partners bleek SRO, een koepelorganisatie voor sportaanbod en -accommodaties, waar ook de buurtsportcoaches onder vallen. SRO ondersteunt al jaren het groepje vrijwilligers dat twee keer per jaar een fiets- en wandeltocht organiseert, waar zo'n 150 à 200 ouderen aan meedoen. Bouwknecht: 'Bij zo'n tocht gaat het nooit over fietsveiligheid, terwijl het eigenlijk heel logisch is. De organisatie van de tocht reageerde ook enthousiast. Het is logisch om het te hebben over fietsen in een groep, wat doe je bij een ver-

'Als je zes jaar bent, leer je dingen van jouw leeftijdsgenoten, dat is nog steeds zo als je 65 jaar bent'

smalling, hoe sla je linksaf. Het gevolg was ook dat mensen met elkaar in gesprek gaan over het onderwerp. Dat in gesprek gaan is enorme winst.'

Risicokaarten

Met een klaverjasvereniging in Amsterdam-Noord werd op een kaartavond een gesprek gevoerd over fietsveiligheid aan de hand van risicokaarten. Bouwknecht: 'Op deze kaarten staan afbeeldingen met risico's in verschillende situaties: links afslaan, op- en afstappen, schrikken, afgeleid zijn, fietsen in een groep, zichtbaar zijn, druk verkeer.' De kaarten bieden zo een aanleiding om met elkaar in gesprek te gaan over het onderwerp en elkaar tips

te geven.' Het voordeel van een omgeving als een klaverjasclub is dat het een 'veilige setting' is, zegt Bouwknegt. 'Het lijf wordt strammer, die achteruitgang gaat heel langzaam. Maar met elkaar herkennen ze het zeker en wordt de drempel verlaagd er over te praten.'

De gemeente Amersfoort organiseerde zelf al jaren samen met de Fietsersbond de Fietsinformatiedagen voor senioren. Ook die dagen werden gebruikt voor een andere benadering. Florian de Ligt: 'We hebben vooral geprobeerd ouderen met elkaar in gesprek te laten gaan. Als je zes jaar bent, leer je dingen van jouw leeftijdsgenoten, dat is nog steeds zo als je 65 jaar bent. Ouderen zijn zelf

'Ouderen voelen zich vaak niet aangesproken als het over fietsveiligheid gaat'

ervaringsdeskundigen. Als een leeftijdsgenoot vertelt dat een fietsspiegel enorm handig is, dan is de kans groter dat je dat serieus neemt. Voor de Fietsersbond was dat nieuw, maar die stond er open voor.'

Communicatieprikjes

Hoewel de organisatie in elke pilotgemeente weer anders was, was er wel een gemene deler: Doortrappen gebruikt bestaande kanalen om de ouderen te benaderen. Fietsveiligheid wordt gekoppeld aan allerlei andere sport- en fietsactiviteiten. Zo komen ouderen op verschillende locaties en momenten het onderwerp fietsveiligheid tegen. Ook in de plaatselijk media kwamen berichten met hetzelfde beeldmerk voorbij. Bouwknegt: 'Het zijn allemaal communicatieprikjes, kleine triggers, waardoor ze gaan nadenken over fietsveiligheid. Het is wat we een journey noemen, waarbij het een flink aantal stappen duurt voordat de oudere fietser daadwerkelijk iets gaat doen met het onderwerp. Het is een proces van nadenken, praten, anderen het zien doen, dan pas handelen. Een belangrijke sleutel ligt in de sociale omgeving van de oudere.'

De Ligt heeft van Doortrappen vooral geleerd dat de senior zichzelf vaak niet als senior ziet. 'Een dame van 72 vertelde over de oudere die zij helpt, dat was iemand in de 90. Die dame voelt zich niet aangesproken als oudere,

omdat er senioren zijn die nog weer een stapje ouder zijn. Dat vond ik een enorme eyeopener.'

De beleidsmedewerker van gemeente Amersfoort is enorm enthousiast over Doortrappen. 'Het is een gedragsinterventie, het gaat om veilig fietsen maar in mijn beleving gaat het om meer. Fietsen helpt tegen eenzaamheid, houdt je gezond. Het effect is veel groter dan alleen fietsveiligheid.'

Alle gemeenten zouden iets met Doortrappen moeten, vindt De Ligt. 'We verwachten dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig blijven. Dit betekent ook zo lang mogelijk plezierig en veilig blijven deelnemen aan het verkeer. Doortrappen maakt het thema fietsveiligheid bespreekbaar.'

Inmiddels heeft de minister uitgesproken dat Doortrappen verder zal worden uitgerold. Dat past ook in de doelen van Tour de Force, de landelijke agenda Fiets. Hoe dat precies zal worden georganiseerd is nog de vraag. Adviesbureau Twynstra Gudde maakt hiervoor een voorstel.

Organisaties die interesse hebben in het project kunnen mailen naar info@doortrappen.nl.